

N°. 47.

Firmdeenâ 23. Nowember (5. Dezbr.)

1870.

Malta par gabdu 1 rubl.

R a h d i t a j s.

Karra sinnaš.

Geššesemmes sinnaš. No Rihgas: Latw. dr. fanabšchana, — par meera traktati no 1856. No Turkestanaš: Kreewu-semmes draudšiba ar Widdus-Abšijas tautahm.

Ahrsemmes sinnaš. No Berlinaš: Wabz walstu runnaš-deena. No Brehmenes: par kuggu-stašionu Rošchin-Rihna. No Franzišas: pabr karru. No Rohmaš: pahwešta šehlošchanaš pabr pahrešribu. No Spahnijaš: pabr jaunu lehnina zehšchana.

Zittas jaunaš sinnaš. No Nertšhinslas: pabr jaunu zekkuš Rihnaš semmi.

Rihgaš notiffumi.

Jaunaš sinnaš.

Keiseriſtaš Widsemes wiffem-derrigaš un semm'kohpšchanaš-beedribas iſbrautšchana un ſehdeſchana Muhenê 18. un 19. Septemberi 1870. **Scharlotte Kordeš.** Par diweem jauneem Latweeſchu reiſnee-keem. **Grahmatu sinnaš.** Atbildes.

Keeliffumâ. Plintes tehps. Nâ warr no daſcheem dšhwoneeem ſinnaht, kaħš laits buħš. **Smeektu ſtaħšini.** Pats ſeewš neredš.

Karra sinnaš.

Iſrahdiſjaħš, itt la pa ſcho neddefu eenaidneeki nemaš ne- buhtu tuwaki peetiſkuſchi meeram, bet ſtaħwetu ween tãpat weenš ohtru kaitinadami un weenš ohtram ſlaħdeš darridami. — Pats wezžaiš Pruhſchu lehninſch, tã augſtalaiš karra-wad- dons buħdamš, newarr uš Berlini braut mahjã, tur taš gan labpraht buhtu klaht bižiš, tad leela ſabeedrota walstu runnaš-deena teel noturreta. Ir beedribas kanžlerim Wiš- markam japaleek leħgeri. Pariħšneeki brauta ar ſaweem gaiſa-balloneem ſchurp un turp un ritti taħdu Pruhſchi dabbu ſakert woi noſchaut ſemme. Weenam taħdam bal- lonam gaddiſuſehš ta neſtunda, ta apmaldijees taž zekã, tur nelahdu werſtes-ſtabbu naw un wehſch to aišdšinnis uš Norwegiħu, tur taš 8 juħdšes no Kriſtiania piłſeħtaš nokrittis ſemme. Gełſchã biħuſchi 2 reiſneeki, Pariħſes awi- ſeš un ſinnu graħmataš. Kohri niħkoħtš ſirgš, kaš tit taħtu ſreħžiš pa leeku zekku! Jau kaħdaš 10 deenas ap- leħgeretaji gaidiħuſchi, ta Franſchu pulki no Pariħſes klup- ſchoht winneem wirſu, bet nekã neſagaħdoht un winnu

ſkanſtu leelgabbali arr jau kaħdu laiku eħoht meerã. Fran- zuſchi kaħdi 3 jeb 4 bataljoni, katur riħtu ap pullſten 6 no ſkanſteħm iſnahkoht un iſtranzejohht Wabzeehſchu tuwa- kaħš waktis. Tomeħr wirſu ſcheem nekluhpoht, bet tad kaħduš 800 foħtuš taħtumã beidſamohš kartuppekus iſroh- koht, eiħoht atkal ſawãš ſkanſteš atpalkat, beš la kaħdu ſchahweenu buhtu iſſchahwuſchi. Ehrmigi eħoht taš, ta Franſchi katrã riħtã kaħduš 18—20 weħrſchus preełſchã weddoht, Baireeſcheem ar to rahdidami, ta gaiſa wehl ne- peetruħſtoht Pariħſe. Bet tee weħrſchi itreiš eħoht tee pa- ſchi un ſchee toħš par goħda-gannekli noſaukuſchi. Schahš preełſchwaktis tã labbi beedri itreiš iſmainoht awiſeš, taħš pee afmineem peeſeedami un tad no weenas puſſeš uš ohtru pahrweešdami. Weenã Pariħſeš awiſeł Wabzeehſchi laſſiħu- ſchi, tur walbineekeem padohmu doħdoht, lai jel der meeru un lai Troſchiħ ałſtaħjotees no taħm doħmahm, iſ Pariħ- ſeš Wabzeehſcheem uſtriſt, tadehł, ta no aħrpuffeš nekahdu paliħdšibu newarroht zerreht. Wiñni, tã jau ſinnam, zerre, ta ta Loahreš armija winneem paliħdšibu neſſiſchoht, bet taš laikam buħš welti, jo Wabzeehſchi tai mahzahš wirſu un jau eħoht to gandriħš apſtaħjuſchi wiſš aptahrt; itt ween wehl gaidoht, ar to tiħteeš loħpã un lauteeš. Eng- landeſchi, kaš ſuħtiti paliħdšibu neſt karrã eewainoteem iſ- laiduſchi ſinnu, ta tai kauſchana ap Orleanu Franzuſcheem kaħdi 2000 tiħtuſchi eewainoti. Bet al, žit ſliħti tee tiħtu- ſchi aptohpti! Jo winneem peetruħſtoht neween waiħa- dſigu drehbju, bet arri doħteru ſaħtu un doħteru eeroħtſchu; daudſeem eewainoteem nedſeedinamuš lohžekkuš waiħadſeħa nonemt ar ſlaħtera dunzi un tãpat ar warru ween, jo klo- roforma truhziš, ar to toħš zeetejuš apreibinaht, lai ſah- peš neſajuht. Ta jaun' dibbinata Loahreš armija gan ne- eħoht wiš neekš, jo taž eħoht daudš jan agral atlaiſti ſal- dati, kaš karru jau paſiħtoht un labbatuš ſaldatuš newar- roht wiš weħleteeš. Patte ſchi armija eħoht leelala, nekã ta zittureiſeħa Sedanaš armija. Pruhſcheem tẽ buħſchoht deešgan gruħtš darbš, lamehħ ſcho armiju pahrwarrſchoht. Ja nu tee eewainotee kriħtiſchoht Wabzeehſcheem roħã, tad gan labbi tiħſchoht aptohpti, bet ja Franſcheem, tad teem

flitti eefchoht, tapeh, ka schai armijai wiffa ahrstu pallh-dsiba truhfchoht. Pahr to birgeru armiju, kas Parihse, nelahdas ihstas sinnaas newarr dabhuht. Salka, ka ta beesi ween dumpojotees un pafchi tee waldineeki neta eefpehjoht tohs pee pallausibaas peespeesi. Wahzeeschu sinnaas stahsta, ka drih ar winnu spehu un prettibu buh-schoht pagallam un teem buhschoht javadohdahs bes bom-bardeereschanas. — Zittur apfahrt Wahzeeschu larra-spehls strahda uswarredams. — 12ta (24) Nowember Thionwille Wahzeescheem padewahs un peh, pahri deenahm atfal Lafehr pilsehta p:hz diwu deenu bombardereeschanas pade-wusehs, tur Wahzeeschi 2000 wihrus sawangoja un 70 leelgabbalus eemantoja. 12ta (24) Nowember pee Dr-leanas Wahzeeschi atfal kahwusehs ar Frantscheem, teem leelu stahdi padarrijusch, un 146 nowangojusch; pafcheem krittusch 200. 14ta (26) Nowember atfal kah-wusehs un eenaidneeku atpaffak aisehhdami, teem no-kahwusch 40 wihrus un stary wangneekem arri weenu generali fanehmusch.

Patlabban atfal no larra-lauka pahnahlfuschas zittas schahdas jaunas sinnaas: Pee Amiens seemeta pusses Wahzu armija kahwusehs 10 stundas ar Frantscheem un Wahzeeschi Amiens panehmusch, 16. (28.) Nowember. Te daschus tuhflufchus Frantschus notahwusch un 700 nowangojusch; weenu mobilwardu larrogu arr mantojusch. 16. (28.) Nowember prinzi Friedrich Karl kehnam sinnojis ta: Dauds leelaks eenaidneeku pulks schodeen us-mahzahs muhsu 10tam tohram; muhsel sawu weetu pee Bohu la Kolangd ne-astahja un uswarredami mahzahs firdigi teem wirsa; peh, pufdeenas peenahza muhsjeem palihgi un 1 divisione jabtneeku. Muhsu stahde irr 1000 wihri, bet eenaidneekem daudis wairat un daudis simtus teem nowangojam. Kaufchanahs beidsahs pulsten 5 peh, pufdeenas. Tad 18. (30.) Nowember telegrafs sinnoja, ka Frantschu Loahres armija, kurras leelaka dalka 16. (28.) Nowbr. sakauta, taggad jo zeefchi irr apstahya un ja Wahzeescheem isdohtahs pa Loahr uppi pahri eet, tad winni (Frantschi) tai weeta wairs newarreschoht turretees. Zitta sinna no 29ta Nowember pahf scho kaufchanahs, sinna ta: 10ta armijas tohra kaufchanahs walfar beidsahs ar to, ka Loahres armijas leelaka dalka tilka isnihinata. Winnai 1000 tilka notauti, 4000 eewainoti un ne-eewainoti tilka sawangoti 1600 wihri; tahdi wehl arween nahf klah, ta ka winnu stahdi war rehfinahf wifsmasaf us 7000 un Wahzeescheem krittusch tilka tahdi 1000 un offizeeru maf ween. Pats scha Frantschu pulka waddons Aurelles effoht eewainohs. Weens Wahzeeschu leelgabbals krittis Frantscheem rohta zaur to, ka sirgi un kandis tam tilkusch notauti. Eenaidneeks bes atpufschanahs kahpjahs atpaffak. — Ta pee Amiens sakauta Seemeta armija, no Wahzu pulkeem dsennata, flihst pawiffam ahrä. — Wahzeeschi tahs Lemans pilsehtai uskrist; schinni apgabbala gan notifchoht ka leela kaufchanahs, kam jaisrahda tas gals. — 14ta Nowember Wahzeeschi fatrahvijusches ar Garibaldeescheem netahf no Dischon pilsehtas un tohs ta sakahwusch, ka tee sawas mantas un eerohfchus nomehdami, fajultusch behgusch probjam. Dhtra deena tohs atfal panahlfusch un teem 3 lihds 409 wihrus notehrejuschi; Wahzeescheem pa abham deenahm krittusch kahdi 50 wihri. — Ta swarrigala leeta taggad Wahzeescheem irr ta, ka winneem isdeweess seemeta, walfara un deenwiddu-pusses tohs stiprakohs un labbaki eerihfotohs Frantschu pulkus isjault, ka tee nedabbuja wis saweentees tohpä. Tapat arri rihena pufse Wahzeeschi Frantschus sakahwusch un Parihseefcheem isputtinajusch wiffu zerribu, ka tee pulki buh-schoht winnus atpestiht. Winni nu stahdi sinna, ka to beeso dselses stihpu, ar to eenaidneeks Parihsi apjohs, wairs winnu beedri newarr puschu raut. No tee nu darrihs, tas janogaida.

Tad wehl japeeminn, ka ir daschas seewischas schinnl karrä lihds kahwuschahs. Weena jauna wahz dahma, Bertha Weiss wahrdä, 24 gaddus wezza, wihreeschu dreh-bes gehrbusehs par saldatu duhschigi lihds kahwusehs, beidschoht frohna-printfscha regimente un te weenu larrogu, to Frantschi Pruhscheem nonehmusch, atfal teem israhwuse atpaffak, pee ka ta 4 schahweenus dabnujuse, weenu pafschä zelli, ta, ka wairs newarrejuse eet. Par tahdu firdigu darbu general-feldzeigmeisters prinzi Kahlis to pufschojis ar to dselses kustu no ohtras klaffes un no deensta at-laidis. Tad atfal sinno no Frankfurtes, ka 18ta f. m. pa dselsuzekku ar flinneeku wahgi atwess eewainohs Pruh-schu saldats un birgeru spittali eelits. Dhtra rihä israh-djees, ka schis saldats effoht seeweete, kas, ka patte isfalkoht, jau peezas kaufchanas bijuse.

Gefschemmes sinnaas.

No Nihgas. Latweefchu draugu beedriha schogadd' 9ta Dezember sawu sapulzi noturrefchoht te Nihga, nodohschanu-namma (Steuer-verwaltung).

No Nihgas. Ta grahmata, to tabs 1856ta gaddä noderretas meera-norunnas deht firsts Gortschakows islaidis, eefahumä deesgan trohfsni darrija un wiffas ahrfemmju awises to ka Deewssinn kahdu larra-trohfsni apshmeja; bet nu tas karstums jau pahrgahjis un wiffi to leetu lehnä garrä pahrliffusch, atrohd, ka Kreewu-semme nemoj te klah us eenaida nedohma un neko nepagehr, kas buhtu netaisniba, bet ka glusch meerigi un draudsigä prahkä gribb faderretees par to, kas tai tohti waijadsig. To nu, ka rahdahs, zittas Giropas waldischanas at-sinnuschas un wiffas pahf to meerigati runna. Bet lai nu to leetu schä woi ta warretu isbeigt un grun-tigi pahfpreest, tad ir norunnahs, schahs punktes deht konferenzi turreht un us to no wiffahm Giropas waldischanaahm, kam pee tabs meera-derreschanas dalliba, weetneeki fa-ees tohpä London. Wehl ihsti naw sinnaas, tad ta fa-eeschana notis. — Muhsu augstam Kungam un Keiseram jau no daschahm gubernijahm eefuhstas padewibas apleezibas, jeb adreffes.

No Turkestanas. Is Tashkent pilsehtas kahds sinnotajs walstis awischi ralstijis tahdas sinnaas, ka muhsu kaimini, tas irr, to apfahreju walstu kahni paleekoht muhsjeem arween leelaki draugi. Kofondas kahns to draudsihu ar Kreewu-semmi turreht dikti wehrtu un to winsch parahdjis zaur to, ka winsch tohs Kreewu-semmes prettineekus Dschura-Bey un Baba-Bey, kas pee winna bij aisehjuschi pattwehrumu mehleht, — tadeht, ka Kreewi tohs uswarrejuschi, — tuhlin bij fanehmis zeet un Turkestanas general-gubernatoram peefuhjis. Par tahdu ustizibu kahnam labbu prahtu parahdiht, general-gubernators Kaufmann fuhija pee kahna to sambar-junuru Strume, kas lai ar winnu pahf kahdahm waijadsigahm leetahm farunnajahs un to draudsihu zeetaku. Ar Bucharas emiru muhsjeem padarra draudsiha ittin labba. Zaur to, ka winnam tilka atpaffak at-

dohtas tabs pilschetas Kitab un Schar, fo muhsejt bij eefarrojuschi, winsch deesgan irr pahrlleezinahs, fa Kreewi nelo nekahro preelsch sewis, bet gahda, fa lai winnam labbi buhtu. General-gubernatoram pateizbas rastidams, winsch apsohlijees pahr to gahdabt, fa lai ta labba draudsiba ar Kreemu-semmi warietu pastahweht. — Likkai rihrena pussè naw ta draudsiba tahdo, là waijadsetu, jo Kuschgaras waldineels S. kub. Vy wehl nespehj eeraudsiht, tahds labtums winnam pascham no schahdas draudsibas buhtu un tadeht tos arween rauga muhseju andelei skahdeht. Tomehr muhseji pahr to dauds nebehda un sawu andeli dsenn, jo nesenn wehl weena karawane aiegahja us turreni, las par 26,000 rubkeem tehjas wedda. Muhsu andele schinni widdu arween wairojahs un deenas wiffai walstei no Turkestanas iszelsees leels labbums. — Lihds ar to, fa tè gaisma un zilweziga buhschana ispleeschahs, dauds weetas un sen mes no Ahshjas widdus nah pasihstamas. Dauds aprinki, fur wehl neweena Giropeescha kahja nebij staigajuse un furu buhschana mahziteem wihreem masat bij pasihstama, nefa mehnescha wirepuffe, tee taggad pasihstami tultuschi. Shpaschi schinni 1870 gadda mahziti wikri dauds weetas irr pahrstajuschy un kahrtes usshimejuschi no daschahm lihds schim nemas wehl nepasihstamahm semmehm. General-kapteins Kostenko taggad sarastohht leelu grabmatu, las dohschoht sinnaas pahr tahm Widdus-Ahshjas semmehm.

Ahrsemmes sinnaas.

No Berlins. 12ta (24.) Nowbr. tè Wahzsemmes walstes eesahlfuschas sawu leelo runnas-deenu. Pehz Deewa-wahrdem basnijà, wiffi sapulzejuschees tà nosaultà baltojà sahlè, fur kehnina trohnis palizzis aiesegis, tapehz, fa schoreis kehninsch pats karralehgeri buhdams, newarr tè klahht buht un laikam arri grabhs Bismarls us runnas-deenu nenahs. — Tapehz tad walsts ministeris Delbrück schoreis turrejis to usrunnu, teildams, fa kehninsch winnam effoht uswehlejis to runnas-deenu eesahlt. Kehninsch gan labpraht effoht wehlejees schodeen tè winnu widdu buht un lihds ar winneem Deewam pateilt par to schehlafstibu, fa winsch Wahzeeschu eerohtschu darbam selmes preechshris, ar to wehl nedsihretu uswarreschanu, ar kahdu Wahzeeschi effoht Franzijas usmahlschanohs atbihdijuschy atpallat, un fa Franzuschy dabbususchy aishiht, fa winnu karraspehls newarroht Wahzu karrotajeem pretti stahweht. Tapehz nu gan senn jau buhtu pilnigu meeru panahlfuschy, ja tai nelaimigai kaimiau walstei buhtu saws ihstems waldineels, kam sawas semmes labklabschana tàpat ruh, là sawa pascha. Tahda waldischana gan buhtu gahdajuse pahr meeru un wehrà likfufe katru eemeflu, las pee meera wadda. Bet taggadejee Franzijas warmahli turroht to par labbaku, tahs slawenas tautas spehlu ischschehdeht tahdà karrà, fur ta nelo ne

warr zerreht panahlt, bet zaur fo ta sew padarroht tahdu pohstu, no fa pa dauds gaddeem newarreschoht pilnigi atspirgtees. — Runnatajs tad wehl tablak stahsta, us kahdu wihsi Wahzeeschi gribboht ar saweem kaimineem labbu un pastahwigu meeru darriht. Tad atkal stahsta, kahda swehtiba, labbums un spehls taggad buhschoht Wahzsemmei, kad wiffas walstes, tàpat seemta, là deenwiddus, saweenjusshahs weenà paleekama beedribà un t. pr.

No Brehmenes ralsia, fa turrenes fuggotaji luhgschanas ralsiu shtijuschy pee grabha Bismarta, lai tas pahr to gahdajohht, fa ar Frantscheem meeru berredami, arri to norunnajohht, fa Frantschu kolonijà Koschin-Kihna Wahzsemme dabbutu kahdu statfionu, fur apmestees ar saweem fuggem. Tahds statfions winneem tur Ahshjas rihra pussè effoht waijadshs tapehz, fa dauds Wahzsemmes fuggotajeem il gaddos tur effoht darrischanas un teem no Kihneeschu un Japaneeschu jubras-laupitajeem effoht mas meera, tadeht, fa winneem tur nefur ne-effoht pee rohkas paleekama leelgabbalu warra, las tahdas breefmàs warretu schohs aiesstahweht. To tif warroht isdarriht, kad pascheem kabdi karrà fuggi tur effoht un kad newaijagohht gaidiht us zittu kauschu schehlafstibu un t. pr. Woi schahds winnu padohms isdohsees, to gan dsirdesim.

No Franzijas. Is Mezzes ralsia, fa no Pruhshu lehgera, no Bersalljes, nahlfuse pawehleschana, lai Mezzes wallehm un flanstehm tohs zaurumus un laussumus atkal fataisohht peederrigà kahrta, là fa wiffas flanstes buhtu tahdas, là Pruhshijas wiffulabbatahs flanstes. No daschahm Pruhshu flanstehm inscheneeru un artellerijas (leelgabbalneeku) offizeeri tè atnahlfuschy un fataisahs weena kommissione kohpà, kam ja-iskudro un janojpreesch, kahdi darbi wehl tè darrami, lai Mezzes flanste paliktu wehl stipraka ne là ta jau irr un fa jo gruhti buhtu to uswarreht. Shpaschi taggad Mezze jo deenas jo wairak jau isflattahs là leels Pruhshu karrà-lehgeris. Wiffi tee offizeeri un zitti krobna deenestneeki, kam schè weetas eerahditas, eetaisahs us ilgatu laiku tè palikt un zitti arri sawas familijas atwedd schury, — las wifs flaidri shmejahs us to, fa Pruhshy zeeschi apnehmuschees, scho stipru weetu nekad wairs Frantscheem nedohht atpallat, bet to tàpat là Mainzi par stipru beedribas flansti pazelt. Dimi gehgeru bataljoni Pruhshijà taggad no jauna teel isrihtoti un tee jau irr nosaulti par Lotringas gehgeru bataljoneem, las arri parahda, fa Pruhshy Lotringu gribb paturreht par sawu. To paschu ralsia arri no Elsasès, fa tur wezzo zeenito Elsasès Wahzu pilssehtu Strahfsburgu buhs pawiffam sawadi uskohpt un winnas flanstes tà eetaisihht, fa pee aplehgereeschanas eenaidneels pilssehtai newarretu nekahdu shahdi padarriht. Franzischy wiffas pilssehtas — tà falka kahda sinna, — tif us to ween pastahwoht, fa karru waijagohht arween us preelschu west, ir tad, kad patte Parihse

buhdu krittuse. Bet us semmehm laudis dohmajoht pawiffam ohtradi. Tee labbat wehletohs, ka jau fenn buhtu meers un ka tee meerâ atkal warretu lohpt sawus tihrumus un wihna-dahrsus. Garrig-neeki gan drihs nemas nepuhlejotees ar karra-dohmahm, bet til ruhpejotees pahr sawu pahwestu. So lai gan Franzijai paschai taggad flitti klabjahs, to-mehr biskapi ildeen leelas naudas summas no Franzijas subtoht pahwestam us Rohmu. Parihse pahwaldineeki gan sagahjuschi kohpâ, padohmu faspreest, woi laudis faukt kohpâ us walbineeka iswehleschanu, jeb paschi us sawu galwu tabtak karroht? Tillai diwi to padohmu dewusch, pameeru derreht un laudis kohpâ faukt, bet zitti wiffi un itt ihpaschi Trohschih, palikkusch, pee ta padohma, ka tapat wehl buhs karroht us preelshu un islaidusch, laudihm sinnu, ar lo teem sawu padohmu sinnamu darra un fakka, ka wiffa Giropa brihnotees par wiannu pastahwigu prahtu un firdibu un pats eenaidneeks brihnotees, ka wianni taggad jau diwi mehneschus teelohpt pee Parihses zeeti noturreti, jo winsch tak pirmal to ne-essohpt tizzejis, ka Parihseeki til wihrischi turretschotees. Laikam winsch sawu nepeedewigu apnemshanohs buhschoht atmettis, atsihdams, ka wiannam preelsh wiffas Giropas buhschoht ta atbildschana, ka Giropai un zilwezibai par pohstu Franziju til netaisni spaidijis un t. pr. Tadeht waijagohpt jo probjam wihrischi turretees un ne-atstahpt zekâ to darbu, preelsh ka jau til dauds uppurus nesfusch, lai neteelohpt pehzak fazzihst: tee irr labbi eefahfusch, bet naw faprattusch, tabtak eet. Tadeht: „us preelshu! Sa mehs gawilefim, tad mehs ar sawu leelu preelshihmi tehwu-semmei leelu labbumu buhsfim darrijusch. Sa mehs paspehlesim un buhsfim pahrspehti, tad Pruhstija, kas ar saweem leeleem affinnainem warras-darbeem par pirmo keisera walsti tikkuse, par mantojamu daku lahstus un eenaidu uskraus fewim wirsû, zaur lo patte arr pohstâ ees.“

— Tâ Parihses gubernators Trohschih pasluddinajis. Taggadejee walbineeki pawehlejusch, Parihse wiffaem birgereem apbrunnotees, kas no 21 lihds 40 gaddeem mezzi, bes kahdas ischkirshanas, neprezzeti, woi apprezzeti, jeb arri weenigee familiju apghadajai, — til krophli ween no schahda deenesta atlaisti.

No Rohmas. Pahwesta walsts kanzleris, kardinalis Antonellis laudis zittahm Giropas waldischanahm grahmatu, zaur lo us pahwesta pawehleschanu subdsahs pahr Italijas waldischanas warras-darbeem, lo ta darroht pee pahwestam peederrigas mantas. Ne-essohpt tai deesgan ar to ween, ka pahwesta mantu laupijuse, ferrotees arri pee biskapu peederruma. Generalis Lamarmora 7tâ Nowember zaur raksteem wiannam essohpt sinnojis, ka ministeri sawâ sapulze nospreedusch, Rohmas Kwirinala pilli usflattihpt par Italijas walsts mantu un tadeht pagebroht, lai winsch, prohti Antonellis, pils atflehgu wiannam peesubtoht un lai tad ohtrâ deenâ subtoht no sawas

puffes weenu lungu, kas buhtu flahpt, kad schee to pilli eenemshoht un tabs tur eefschâ buhdamas leetas wehrteschoht. Pahr to tal jabrihnotees, ka swesch, ministeri lo warroht nospreest pahr zitta peederumumu un fewischki pahr tabdu pilli, kas Rohmas pahwestam peederroht un tadeht, ka winsch tē walda, ta pils arri teelohpt par apustulisku nosaulka, kas wiffamasal trihs gaddu simtenus pahwesteem bijuse par waffaras dshwofli un arri par apustulisku kanzeleju bruhketa. Winsch, sinnam, essohpt leedsees, us Lamarmoras pawehli to darriht, jo schis lâ pahwalditajs par pahwesta mantu, to newarreis un atflehgu nesubtijis wis, tapehz, ka tabdu darbu usflattijis par laupishanu. Bet Lamarmora pahr to wiffu nebehdajis un pirms wehl ta nosazzita stunda bijuse flahpt, jau durris tikkuschas uslaustas ar warru un pils panemta. Kad nu swehtais tehws newarroht warrai ar warru pretti atturretees un tal sawu peederruma teefu arr' negribboht us to saudeht, tad winsch pawehlejis tam wiffam pretti runnahpt un zittahm waldischanahm peerahdiht to netaisnibu, kahda wiannam teel darrita un ka lai tabs pahr to gahdatu, ka schahdai nepanessamai buhschanai weenreis buhtu gals.

No Spahnijas. Spahnieschi 9tâ (21.) Nowember dabbujusch, to riktigo sinnu, ka Italijas keh-nina dehls Spahnijas keh-nina krophni peenehmis un jau tai swehdeenâ pehz tam luggu slotte no Kartagenas aisgahjuse us Genui, jauno keh-ninu pahwest us Spahniju. Stahsta, ka keh-nina wehleschanai prettineeki stipri pretti turrejuschees. Republika-neeschi essohpt apnehmuschees, wiffâ spehlâ pretti stahweht, un labbat nomirt, nelâ sweschu keh-ninu peenemt. So Korteseem ne-essohpt ta warra, walsts waldischanu iswehleht; to til wiffa tauta kohpâ warroht darriht; un ja nu kahda sapulze to iswehloht, tad laudis tabdu keh-ninu nepeenemshoht un wianni tohs, kas Aosta erzogu par keh-ninu iswehlejuschi, turretschoht par tehwu-semmes nodewejeem. Diwus no teem leelakeem pretti-runnatajeem waldischana eebahjuse zeeumâ un tad wiffur Madride salikkuse saldatus ar leelgabbaleem, kas lai prettineelus warretu sawaldihpt, kad fur dumpis iszeltohs wehleschanas deenâ. Sinnam, ka dauds no pascheem augstakeem Spahnijas leellungeem Italijas printscham pretti stahwejuschi — laikam paschi pehz ta gohda tihlodami; bet kad wehleschana bijuse pehz sinnamas kahrtas isdarrita, tad Kortesu presidente ar wiffu gohda pasluddinajis, ka Aosta erzogs par Spahnijas keh-ninu iswehlehts un peenemts. Nu gan trohsnis essohpt norimmis, bet — kluffibâ laikam ruhgst deesgan. — Wehlfas sinnas no 13tâ (25.) Nowember is Madrides sinno tâ: Patlabban us Florenzi aisreisaja ta Kortesu kommissihja, kas prinzim Amadeum aisness to grahmatu, ar lo tam teel sinnohts, ka winsch par Spahnijas keh-ninu iswehlehts. Patte taggadeja waldischana, un leels pulks tau-

tas weetneeku, laudihm usgawillejoht, to kommissioni parawaddija us bahnsi. Taggad të walda leeli preeki. Wehl zitta sinna, kas deenu wehlat islaista, stabsta, la tabs sinna, to kahda Londres awise no Spahnijas isdaudsinajuse pah'r nemeeru Aragonijas, Katalonijas un wehl zittas aprinkos, effoht tihri neeki, tur wiffur effoht pilnigs meers. Warr buht arr ta!

No Portugales. Tur taggad eijoh't daudf labbaki no ta laika, kamehr Saldanu ar winna beedreem no ministerijas atraidijuschi. Laudis ar labbu prah'tu peekrittuschi teem jauneem ministereem. — Ptauschana Portugalé schogadd' bijuse til labba un isdewiga, la preeksch nahkoscheem mehnescheem mas ween, jeb arri nema' nawaijadsefchoht labbibu no ahrsemmehm eewest. — Liffaboné effoht leela kommissione eetaifijusehs, kas salassoh't dahwanas, la naudu, wiñnu un zittadus kohla-anglus preeksch farrá eewainoteem schinni Wahzu un Frantschu farrá. — Portugaleschi wairak stahwoht us Wahzeeschu puffi.

Zittas jaunus sinna.

No Nertschinskas, Sibirija, raksta, la tee kohpmanni Butjin subtijuschi isluhtus, kas lai ranga atrast taisnu zettu no Nertschinskas us Kihnu. — Schee isluhli pah'nahkuschi un stabstijuschi, la tahdu zettu effoht gan usgabjuschi un Wlongoti ihsti preezajotees, la winni til tuhwu warroht fatiktees ar streemu-semmi. Schis zeksch preeksch Austruma-Sibirijas buhschoht tohti wehrts.

Mihgas notiffumi.

Isgabjuschas pirmsdeenas walfarâ, pulksten 6 Ahgelskalna mejschâ tahdam Zehfu semneekam P. wahrdâ uskrittuschi diwi tehwin, kas, lai gan schis teem stipri pretti turrejees, tomehr to pah'rwarrejuschu un ar nascha duhreneem eewainojuschu. Kad tee winnam bij jahbatus nowiluschu un 330 rubtus naudas nonehmuschu, tad paschi aismulka. Par laimi tas pah'rwarrehts P. bij weenu no teem rasbainee-teem pasinnis, un kad atkal bij atspirdsees, tad tas tam tahs weetas kwartaloffizeeram to sinnamu darrija; un kad winna wainas no doftera peenahkami bij apkohptas, tad tas tiffa aissubhtih'ts us pilsehtas flimneeku nammu ahrsteschana. Polizeja dsinnahs tuhlin blehschu pehdahm pakal un laimigi isdewahs nakti pulksten 12tôs schohs abbus polizejai jau fennak par neustizzameem pah'istamus tehwinus useet Kihwerfallâ jeb tilta-gallâ tahdâ tahdâ mahjâ, kurrai lahga flawa naw un të tohs nu fanehma zeet. — No skaidras naudas pee teem abbeem atradda flah't 125 rubtus.

Jannakahs sinna.

No Berlins, 19. Nowbr. (1. Dezbr.). Irr pawehlehts, wiffas milizu regimentes fah't kohpâ, to eelitt tais jaun'eemantotâs semmes daktâs un eerikteht milizu jahntneetus, kam ja-apwalte tee wangneeki. — Londres Teims un wehl weena zitta awise daudjina, la Napoleons ar Pruhfju effoht meera-kontrakti notaisjis, ar tahdu sinna, la Pruhfchi lai panemm Elsasi un Lotringu, la Napoleons eefchoht atpakkat us Franziju un la scho noderreschannu kongresse apstiprinasschoht. Warr jau gan ta notitt, — bet pah'r to dsirdehim drihs skaidrat.

No Wersalles, 17. (29.) Nowbr. Aiswinna nakti

weetu weetas gribbeja Frantschi no Parihses usfluyt muhju peektam un sestam armijas kohram, bet tiffa atdsiht atpakkat. Daschus simtus muhjei sawangoja un muhsejem krittuschu un eewainoti 7 offizeeri un 100 saldati.

No Madrides. La Kortesu komiteja, kas reisoja jaunam Tehninam pakkat, wiffas pilsehtâs, zaur kurrahm winnu zeksch gahja, tiffa ar gawileshanu fanemta, leeli kauschu pulki to fagaidija us bahnscheem. Kad schee subitee 25tâ Nowember Kartagena fuggi, kahpa, tad arri të bij leela gawileschana.

No Konstantinopelas, 18. (30.) Nowbr. Kad taggad norunnah'ts tahs meera traktates deht waldineeku konferenzi turreht, tad sultans ar to pilnâ meera un ministerus, to us farunnaschanohs bij sa-ajinajis, atkal atlaida.

Keiseriskas Widsemmes wiffem-derrigas un semm'kohpschannas-beedribas isbraunschana un sehdeschana Ruhjené 18. un 19. Septemberi 1870.

Ka us schih's beeribas waffaras sehdeschannu wairak weefu — kurru leelalais pulks semneeku kahrtai peederreje — bija fanah'tuschu la kautahdâ zittâ reise; la schi leela fapulze it usmannigi us wiffahm pah'rrunnatahm leetahm klaußjahs; un la beedribas lohzehti aptahrt brauzoht dabbuja noman-niht, zil leelus soh'tus semneeki tikpat meefigâ la garrigâ isplautschana us preekschu spehruschu: pee ta gan labbi bija redjams, la par Widsemmi labbaki laiki atnah'tuschu, kurrôs wairak ta zittahrt, wiffu kahrtu laudim kohpâ strah-dajoht, par semmes labklahschannu gahda.

Janoschewlo, la daschi ihpafchi uiajzinati weesi nebija atnah'tuschu, un sewischu la tee truh'ta, kas tahlumâ dsihwobami daudfreis sawas balsis smahdedamu par Widsemmes semneeku-buhschannu pazehluschi. To sche bija isdewigs laits redseht un ta la ar rohlahm tausloht nomannih't, zil tah'tu wiffem kawelkeem par spih'ti tas zeksch aishwedd, kas Widsemme kauschu listena labboschannas pehz usnemts. Sche dabbuja atsiht, kas schi zetta mehrkis un aprehkinah't, zil ah'tri scheem kawelkeem truh'tsoht, schis mehrkis buhtu pasneegts, un zil drihs winnu wispah'r semmes warrehs pasneegt, ja tai kaus, schai usnemtâ zetta meerigi tahlat staigah't. Sche bija isdewigs laits Widsemmes semneeku-buhschannu ar azzim apstah'toht aplam usnemtas, jeb arri tahdas dohmas atmeht, kas, scho buhschannu fenn pagahjuschs laitôs usflattoht zehluschahs.

Kas tihschi aiskawejis tahdâ isdewigâ laikâ sawu usnemptu dohmu pateesibu jeb nepateesibu ar leetu pateesigu buhschannu fah'hdsinadams pah'rmeleht, — tam pehz teefas ar wairâ nepeefriht, tahdus spreedumus pasaulé laijt, to pats no sawas galwas smehlis un ne wis paschas tahs leetas eepah'hdams.

Gan Widsemmes semneeku-semmes ihpafschneeku kreetna lauku un mahjas-kohpschana, to aptahrt-brauzoji redseja, kah'tru tehwasemmes mihtotaju eepreezinaja. Bet jo wairak tam wehl bija japreezajahs usflattoht, la tee us fapulzes fanah'tuschu laudis isturrejahs, — un wehrâ leekoht, la tad buhs, kad tas gars, kas tur parah'dijahs, us preekschu wehl wairak spehtâ eenemfees.

Jo lai gan tohti swarriga leeta, kad laudim pilniga un labba pah'rtischana, tad tomehr schi ween wehl nepeeteef, drohschi us to zerreht, la tai semmê, kur ta atrohdahs, ar us preekschu ailasch labbi klahsees, ja turflah't laudis garra-gaismâ un labbôs tiffumôs ne-eenemmahs, un ja tee wiffi weenprah'tibâ rohkas nefneedsjahs zits zaur zittu us preekschu nepah'hdamees.

Zil lehti mas neaugligu gaddu laikâ jeb ihfâs farraneddelâs teel ischrehts un ispoh'tih'ts, to zilwesi no ziltis us zilti fapelnijuschu un fah'rah'juschi. Un ja laudis no tahs

dahm pahrbaudisch-anahm garrigu mantu un spehtu uf labbu ta neinihtstomu fatui us jaunu isplauschannu nesa-manto, tad tahs tulschâ-jeb karra-laita rehniitâs mantas ta sudruschâs, ka ne muhscham wairs nebubs atdabbujamas.

Nur lauschu labklabshanaï gorra-ga sma un freetni til-lumi naw par ramattu, fur lauschu leclâs pulks wehl ne-saproht, ka wissi tahs semmes eefshworaji kôpâ peetera ta ka wissu lauschu labrtu labbums zits eefsch zitta karrâ-jahs, tur behdu= un nelaimes-laitâ — ta to taggad pee-teem leeteem pasoules notiffumeem redsam, kas nurat muhsu lai.ôs neteef — paschi laudis, eefschigi scheldamees, zits zittam neustiggedami, zits zittu apflausdamees, arri to nepohsta, so eenaidneefs nebija aistizis.

Kas tahdâ prahâ spreesh, tad — tahs deenas Nubhenâ lihch noi shwojis — arstiprinabs: ka tur pee ta, so patâ ar ozzim redsejis un peedshwojis, isdewigas isplauschanaâs skaidras sîhmes usgabîs, kas dshwru zerribu mehdina, ka muhsu semmei nahfamâs laids labklabshana neruhts.

I.

Preeshch pufdeenas sehdeschana 18. Septemkeri bija 60 weesu no zittahm labrtahm un wisemafat id etreij tif dauts no semneeku labrtas farulzejuschees, scho starvâ arri lahri 10 Yggauni, no kurreem zitti no tahlenes bija atnahkuschî.

Lai gan wissi Latweeschu weesi to, so runnaja, newarre-ja saprast un, winneem gauichi wehlejorees to sinnahht dabuht, tomehr tiffai wiss swarrigatus aprunnas gabba-lus wiinu wallotâ warreja pahrzelt; lai gan farunna-schana daudstahrt ihsti detfiga bija un teescham daudi sa-nahkuschu pulkâ wehl ar tahdu rehmu isteischannu nemas nebija opradduschees: tad tee tomehr tif teizamâ wiss is-turrejahs, ka labbali newarreja wehletees. Tâpat wiinu usmannischana, ar so nepeefudami klausjahs, un w.annu lihds-spreeschana un runnashana, kas pawissam lahrtigi notiffa, tikpat useizama.

Arri tad farunnaschana Latweeschu wallotâ, so tanni paschâ deenâ no pulsten 5—8 pehz pufdeenas noturreja, laudis gan detfigi, bet arri mehrenti parahdijahs. Kad va-preeshchu wehl preeshchpufdeenas sehdeschana eefahltas run-nas bija nobeigtas, tad beedribas preeshchneefs von Wid-dendorff leelstungs, Lobdesmuishas leelstungu Waren v. Krüdner luhdja, Latweeschu wallotâ turramâ farunnaschana winna weetâ par preeshchneeku eestahtees, tapehz ka winsch patâ scho wallodu neproht.

Weesu pulkâ ihpaschi peeminami bes walihga beedribu preeshchneeku-lohjetkeem: von Voß leelstungs no Wezz-Bornusmuishas, Pehrnau-Willendes semm'lohpshanas beed-ribas direktors, un L. Löwen lungs no Raunas pils-muishas, deenwidtus Widsemmes wisseem-derrigas un semm'lohpshanas-beedribas direktors, arri tee us ihpaschu, wiinu beedribahm nosubtitu usajinaschannu atnahkuschî: sub-titi, N. Thomson lungs, Mihgas Latweeschu beedribas peeshch-neefs un C. N. Jacobson lungs, Tehrbatas Yggaunu semm-lohpshanas beedribas (Tartu pôllomeesta selts) preeshchneeka weetneefs, lihds ar teem no schihâ beedribas subhiteem derribas-lohjetkeem: Witt, Tammen muishas Rittre-mahjas ihpaschneefs (Kannapâh draudse) un Oja, tahs paschas muishas Tilga-mahjas rentineefs.

Schdeschannu eefahldams, beedribas preeshchneefs v. Wid-dendorff leelstungs fazzija, wiinam gan sapulzes aishlidi-naschanas waijadsehohht, jo nupat no tahla zetta pahrbauhscham wiinam ne-essohht eefpehjams bijis ar tahm lee-tahm eepasihtees, so schinni sapulze pahrspreedischoht. Ih-paschi winsch nemas ne-essohht fataifsees tahdu sapulzi at-rast, kas jau no ahrenes issfattatees pawissam zittada, ta wissas libdeshinnejas. Skaidri isschirramus pulkus weesu starvâ redsoht: zittus pilssehneeku drehbâs un scheem lihdsahs jo leelatu pulku semneeku apgehbdâ, zittus tumshâs

bet dauts wairaf gauichâs drehbâs. Vet wissi no tahda pascha prahâ dshwi atnahkuschî: prohti pee beedribas wiss-seem-derrigas publeschanaâs lihds peefretees, pee semmes labklabshanaâs lihds strahdakt, zits zitta wa jadshbas pa-weizinatami. Kas tehs daschatus sanahkuschus pulkus schirrohht, effeht tiffai atrigas leetas ween, — bet tas, zaur so wissi saweroti, effeht eefschiga bubshana, leetas sehdehts un grunte: pichhi, ta dshibschanaâs: zits zittu gauimâ pomohdinahht un zaur so arri muhsu semmes labklabshannu uf preeshchu west. — „Bija tumshî laifi, fur gluchi zir-tadi isskattijabs, — fur ta jant-shana: „kas mans, kas tows“ muhs schibra un zittu no zitta atshahrinaja!“ Zo-reis — ta presidente tablat teiza, muhsu kulshonawairaf ta taggad libdfiga bijus tahdai bubshanaï, so runnatajs dauts un tablu par pasanti arfahrt staigadams atraktis par tahdu semmes weetu sîhmi, kas pawissam neapsettas un no mahzitu zihwelu= un rebhu-darba wehl nemas ne-aisnemtâs. Tahdâs mahtâs zihwelu aze, lai greehohs fur greehdamees, zittu nelo neatrehd, ka faru, so isskatis pret isskatri farro. Zur nepehjigats lusionis, neiphzigats zil-wels stiprakam par laurijumu kîht. Wissa dshwiba tur ap to weenu lectu ween greehshas: kas oktru warrehs ap-riht, kas oktram warrehs aisseigtees preeshchâ. No gorra isplauschanaâs, no augstlahm waijadshahm tur enas ne-atrehd. Labbali tahdâ widiâ tad wehl paleef, tad zihweli — schakuschî dshitees, wairaf samantehht ta preeshch itere-nishkas dshiwibas usturreeschanas waijadshigs — i dohdabs, zits zittu pret aplaupishanaâs un warras-darbeem aissah-weht; tad katis wairs sewi paschu ween neahstahw, bet ar farwa tuwaka weesu un dshwibu, mantu un nautu, teesu un taisniku. Garra gauinas seedi tiffai tur ween warr isplautt, tiffai tur ween wiinâs augli warr gatta-wotees, fur pateesa liffumu zeniishana un peepiltishana kanu farga, ka to warr paturreht, so fashahdajis, un tam wallu dohd ar sawahm mantahm ta darriht, ta patâ grihb. Neweenam zittam us to tif usjihgti naw jadsen-nahs, ka lai fara manta tam neahstahra pahshwigi reysâ paleef, ta semmes kohpejam. No neweenam zittam tif dauts ta wiinam klabtuhdamâ laifâ manta naw jatehre pre lich tahdahm labkshanaâh, furru auglus daudreis ne agraf, ta pehz ilgeem gardeem dabu sakrahht. — Wattara semmu garra isplauschanaâs stahhi gan rahda, ka garra gauimas isplehshanaâs un pahreeschana no weenas tautas us ehtru, daudreis zaur karra pahlgu netiffus, lai gan karsch patâ uf tahdu laifu tahdu kulshannu ween spehtâ zelt, ka tur atrohdamâ, fur garram gauima wehl nemas naw ausust: prohti, ka tam ween taisniba, kam sehks. — „Wei tahdu reis laifi ausihâ, fur ar tawas buhs mohzihuschahs, zitta zittu pret eenaidneefa uskriishanas un pret aplaupishannu fargohht, tâpat ta walstê katis zihwels zaur liffumeem ap-fargahht, un liffumu pahrsahpejem par sawahm pahrsahp-shanaâh athildeschana jadohd un strahpe jazeesch? Zo zihwels tiffai tizzibâ ween no nahfameem laiteem warr zer-reht!“ — Vet gudreshana un lectu wehrâ lishana mahza, ka garra gauimai labbali im pateefig. ti zelti teef fataifiti zaur anteli un zar lauschu saeschannu meera, no ka wisseem labbums zellahs. Ta arri rahda, ka karsch tad ween gauimu wai-rojis, tad zaur wiinu farrodama tauta apfarretai andeles unemshannu usspeedus. Ne-essohht nezit ilgi, ta runnatajs andeles gauimodama spehta sîhmi tahdâ semmê dabujis atshht pee ta, ka schal semmei andele pagallam truhstehht. Delante, kas zaur gadusimteneem no andeles pawissam at-schkirra, effeht tumshâ, bes garra gauimas paliffus. Stah-noht wallotâ un tiffumâs wehl taf paschâ weetâ, fur ee-nahzeji preeshch gandrihs 1000 gardeem stahwejuschi. — Ja ar gluchi newarrehht noleegi, ka daschurij zaur karru gauima ausufi, tad tomehr us to trohschî newarrehht zerrehht, ka ta notifs. No karsch ikreis pateesi atnefs, tas irr ne-

mehrens pöht, mantu un labbu tiffumu apstahdeschana, un schihs sinnamas wainas tiffai rettu reit' arri labbus augtus nefs, prohti tad ween, kad katris zil spehdams us to dse-nahs, karra lahstus i' nihzinah — mekledams salihdsinahrt, tur einaid's zaur dauts ziltim no tehwa us bebrneem pah-nahjis; kad katris nepeekufdams, mihlestiba us wisseem strahda, lahribu us affins atreeschannu pascha firdi arspeest un arri zittu firdis isbeldeht. — Arri schi, muhsu tehwasemme, garra gaisma lihds ar karru effoht atneita. Tas nu ne-essohht muhsu laika darbs, garr stahstu uppi augschup libds pascham uppes awohtam staigah — ta buhtu atgreeschanahs us tumfibu. Muhsu darbs turpretti tiffai tas warr buht, lohpa fabeedrotees faterriga prahda un zits zittu paweiz-nahht, wisseem par labbu. Ne-essohht de'sgan, kad zits zitta mantu un naudu wairojam, bet waijageht arri augstafas mantas, so wissi lohpa eedabbujusch, wairoht. — Us sawu behru labklahschannu dohmajohht, mums us weenprahtibu rehfas jasneefotees. Wairat ka katram zittam, semmeskoh-pejam us to jadohmajohht; jo to tas sawam lautam ustiz-johht usihrtigi strahdajohht un to labbodams, tas daudstahht wehl pehz gaddeem angfus neffoht; wairat noteekohht, ka wehl dehts to plaujohht, so tehws sehjis. „Lai par welti nebuhtu straddajusch, tad lai preefch saweem behneem meeru gabdajam! Katris lai sehohs no azzumierka eedoh-tus wahredus plaf hafi pahrdohma — muhsu schahs deenas darbu lahreta usnams ihpafchahs jautaschanas par muhsu semmes labklahschannu.“

(Us preefchu wehl.)

Scharlotte Kordeh.

(Mignet histoire de la revolution française.)

Israhjuscha gaddu simtena galla bij leels dumpis Franzja. No wisseem affins-dschrajeem tas nifnalais bij weens wihrs „Marrah“ wahrdä. Zaur wunu nenosedsigas affinis aumalam tezzejuschas.

Par scho affins-sunni dsirdeja weena jauna, staisa un doehich'iid ga meita, Scharlotte Kordeh wab ca un apnehnabs tehwa semni no scha meef-neta isglahht. Wina dewabs us Parihs un to ut gudri mahzji isdarriht, ta to Marrah negallinaw, wina weena patti bes palihgeem. Kad winna scho darbu bij isdarrijust, tad us bebgschannu nemas udehnaja. Winnu eenetta zeeumä un noteesaja ar nahwes teesu. Scharlotte ar laipnigu waigu, bij laddatm baitehm, schkbrabs no schihs pasfaules.

Id kahdas no winnas atbildeschannam, so Scharlotte tejas preefcha atbild ja.

„Kahds bij Zugju galla mehrkis, kad Marrah noduhrat?“

„Lai nemeeram tiftu gals Franzja.“

„Wai tas jau ilgi ir, kamehr bijat apnehmufchees to darrihi?“

„No 31 Maja, tas irr: no tahs deenas, kad tauas suptiti tiffa pasuddinati!“

„Zuhs tad laifam awises to effat atraddusch, ka Marrah effoht weens dumpineeks?“

„Ja, gan. Es flaidri stanaju, ka winsch Franzju ispohstohht un apgabschohht. — Es esmu notah-wufi“ — id winna fazzja ar st pru balsi — „weenu zilwefu, ka lai 100,000 zilweli tiftu glahhti; weenu nedarbineeku, ka lai tiftu glahhti daudj neno-

seefsigu; weenu nifku swehru, ka lai mannai tehwasemmei tiftu meers.“

Sinnams, to newarr wis leegtees, ka Scharlotte Deewa swehtus baustus pahrlahpufi, Marrah noduhroht, — bet par tabou karstu tehwasemmes un tautas mihlestibu tal fohti jabrihnahs. Jo Marrah tai nekabdu kaunu nebij darrihis. Scharlotte winnu noduhra ne atreeschanahs, bet tautas mihlestibas deht, lai gan labbi sinnadama, ka tai nahwes sohds par to gaidams.

Par diweem jauncem Latweeschu reisneekem.

Schinni pawassarä diwi jaunt reisneeki no Latweeschu ta itas, us zekku dewuschees; pirmais bijis kahds saunneeka brabhs no Katweeschu walstes (Ummurgas bas. dr.). Dhtris atkal kahds arrendators (muischas rentneeks) no Limbaschu puffes, turich aarakil ilgus gaddus Rubjenes draudses Ternejas krobna mu schu renteja. Dhtris, ka dsirdams, wairat wiffelibas deht reisjohht un proht pa Wahzsem m. Pirmais atkal pa Franzju. Preefch ne dauts neddetahm, effoht reisneeks (l.) sinnu laidis, ka jau pahr Pirenejas augiteem kalneem, tai nemeeriga semne effoht eegahjis. Taggad no lohdes trahphts, effoht winsch faslimmis; bet winsch zerrejohht, ka sawu reisochannu drihs atkal warreschohht e.sahit. Schis pirmais gribboht wiffu muysu semmes lohdi apstaigahht, ja ween eespehschohht. Th. Bg.

Grammatu sinna.

Pee Mahjas weesa driffetaja Ernst Plate's warr atkal us jaunu schawcu grammatu dabuhht:

Skoblas-maise jeb ohtra dalka Schaga lassischanas-grammatu, so ar draugu palihdsibu skobneekem apgahdajis Ludwig Heerwagen, Gaujenes draudjes mahzitajs. Watsa 50 kap.

Atbildes.

J. B. Sirsnigu paltees dohdu par to preehtijumu! — Lai paleel tahs wezjs leetas ne-arsittas, — kapch to aemirstu struhht atkal zelt pee gaismas!

M. A. Ne Zuhju wahres man irr sinnams, nehs arr Zuhju pefchi faprotami, — ka lai tabdus warr le.ia l.ki?

J. L. No Znos wehlates, tas jau — ka dhicu — noteekohht; jau effoht winna pascha ralsi lohpa saliti un patlabban e-foht ditkeli. Taceht naw waijatsigs zaur Mahj. w. to wehl luggt.

P. St. Zuhju dsceemina „Mihlati par lusti“ M. weefam nebert.

Th. B. Pareju! Pehz teem juduschneem gabbaleem apsta rishohs. No tagg-dejeem to pirmo tuhlin leeta lishu, bet pahr to ohtru wehl nesinnu, so fazzicht.

J. Tr. Zuhju ralsu „par gruntineekem“ pirms newarru usnemt, kamehr ar Zuns pahr to bufchu farunnajees.

Eidof 20. Nowember pee Riigas atnaofuichi 2480 luggi un aishgatjuichi 2426 luggi.

No jaunies aime lepis.

Stihga, 20. Nowember 1870.

Atbildedams redaktehrs A. Leit an.

Sluddinafchanas.

Wibsemmes gubernijas Zebfu aprinki trihs pufsmuischas (bulwerki) pahrdobdamas, kas pehz semmes-mebrneela aprehkinafchanas til dauf puhra-weetu leelas:

1) La dalku-semmes (Quotenland) pufsmuischa Olinhof:

dahrs	1 p.-weet.	13 kapp.	leel.
tihruma femme	129	" "	19 " "
plawas	140	" "	8 " "
mescha femme	144	" "	15 " "
ne-aprehkinata femme	34	" "	21 " "
meschs warr buht	200	" "	" "

tohpā 651 p.-weet. 1 kapp. leel. Tihrumam irr augliga mahlu femme, preefch linnu fehschanas ittin labba Plawas teizamas un atropdabs pa leelakai dalkai pee lahdas masas uppites. Mescha aug egles un lappu-fohli beefchi tohpā. Mescham mahlu femme, to warr zaur zaurim par arramu semmi taisiht. Ehtas no no lohka un pa leelakai dalkai wezzas. No ritterchastes nodohfchanahm buht ta peelta dalka, las par gaddu labdus 36 rubl. istaija, pufsmuischaj ja-usnemmahs.

Zens irr 20,000 rubl. fadr., no kam puse tublin ja-eemalja, par obru pufsi, t. i. 10,000 rubl. f., jamalja 6 procentes par gaddu.

2) La pufsmuischa Schule ar schenkeschanas releshm:

dahrs	— p.-weet.	23 kapp.	leel.
tihruma femme	61	" "	11 " "
plawas	49	" "	23 " "
mescha femme	98	" "	8 " "
ne-aprehkinata femme	19	" "	14 " "
meschs warr buht	26	" "	" "

tohpā 257 p.-weet. 4 kapp. leel. Tihrumam mahlu femme, plawas labbas. Meschu warr zaur zaurim par arramu semmi taisiht. Ehtas lohka un wezzas. No ritterchastes nodohfchanahm ja-usnemmahs ²/₁₀ (diwas peezpadsmiit dalkas), las par gaddu labdus 24 rubl. istaija.

Zens irr 7,500 rubl. f., tublin ja-eemalja 3000 rubl. f., par teem 4,500 rubl. jamalja 6 procentes par gaddu.

3) La pufsmuischa Kampe:

dahrs	— p.-weet.	8 kapp.	leel.
tihruma femme	87	" "	12 " "
plawas	40	" "	14 " "
mescha femme	—	" "	— " "
ne-aprehkinata femme	9	" "	8 " "
meschs warr buht	56	" "	" "

tohpā 193 p.-weet. 17 kapp. leel. Ittin labba tihruma femme, labbas plawas, jaunās ehtas un meschu warr par arramu semmi taisiht. No leelabs muischas ritterchastes nodohfchanahm ja-usnemmahs ²/₁₀ (diwas peezpadsmiita dalka), las il gaddus istaija 12 rubl.

Zens 7000 rubl. f., ja-eemalja tublin 3000 rubl. un par teem 4000 rubl. f. jamalja 6 procentes par gaddu.

Bez tam wehl tur 3 mahjas ar grunts gab-baleem pahrdobdamas, kam pehz semmes-mebrneela aprehkinafchanas irr dahlder-wehrtibas:

- 1) 23 dahlder par 3600 rubl. f.
- 2) 26 " " 3900 " "
- 3) 48 " " 7200 " "

No pirlfchanas naudas ja-eemalja tublin 15 procentes, ja-usnemmahs kredit-beedribas parradu dalku, las us latru no schahm mahjahm kriht un par to pirlfchanas naudas dalku, to parrada paleel, jamalja par gaddu 6 procentes.

Wissas klahlas finnas warr dabhuht pee semmes-teofas jekretehr lunga Jensen Zehfis, fur arri rullus (arites) un norastus dabdu ap-flattih.

Apprezeti Kalpi,

ka arri zitti kalpi no jauna gabda warr labbu deeneft dabhuht Spreefing muischa pee Dgger. 2

No Polizejas atwehlehts. Drikhts un dabdujams pee bilfchu- r'n grabmatu-drikhtajja Ernst Plates, Rihga, pee Pestera-basnijas N. 1.

Zeenijameem semmju laudihm par finnu, ka mannu

Latweefchu grabmatu bohdi

mannā drifku-nammā pee Pestera basnijas taggad itt pilnigi esmu cetafijis, fur wiffadas grabmatas warr dabhuht un ihpafchi labbi eefetas

dseefmu-grahmatas

no 1 lihds 2 rub. gabbalā, fur flahst peeminnu: kas weenu dseefmu-grahmatu no 1 1/2 lihds 2 rub. pehrf, dabdu 2 lassamas grabmatinas flahst.

Willum Bek

g r a h m a t u b o h d e R i h g ā,

Jaun-eelā Nr. 19, prettim Dohmesgangam,

nuvat atkal dabduja wiffadas jaunās latwifkas grab-matas peefuhntitas un tahs pahrdohd par lehtako maffu.

Korku-greeseji

teel melleki un teem javeeteizahs Pestherburgas Uhr-Rihgā, Lehger-eelā Nr. 24, fehtā pa kreifu rohfu, no pulst. 12—2 pufsdeneā pee Faube.

Widsemneeku draugs.

Es appafschā rakstihst uslubhu famus draugus un pashstamus, ihpafchi Widsemneeku, manni apmelleht schinni eebraulfchanas-weetā, to nosauz par „Widsemneeku draugu.“ Katram, las tē ee-brauz, apfohlu ralihofibu pee prezses pahrdohfchanas un eepirlfchanas. Wissas wajadhibas no bohdes tepat pee mannis irr dabdujamas, ka labba fahls, filkes, tabbala, dsele u. t. pr. Arri preefch lu-tschereem eebraulfchanas deht tē peedahwaju stat-lus, wahguichus, teemu, aufer, falnus un gultes preefch gullefchanas. Schi eebraulfchana irr Zuffurbeklera mahj-weetā pee Behrmanna dahrs, Elisabete-eelā Nr. 19. A. Reister.

Tur, tur Moskawas Uhr-

Rihga beidfahs, starp Kusne-zowa fabriki un Kengeragga linnu-wehry-tuwi, tuhwn pee dangawas un dsefju-zelka, irr gruntsgabballi un mahjas pahrdohdamas par labbi lehtu tirgu. Tapat arri warr tohs gruntsgabballus un tahs mahjas us renti dabhuht. Klahtakas finnas pahr to dabhuhs Rihgā, Ernst Plates t. drifku-nammā.

Isrentefchana.

Labs eeneffigs trohgs un tihruma-femme 60 lihds 70 puhra-weetu lihds ar tahm tur peederri-gahm plawahm tohp no Jurgeem 1871 us wai-ial gaddeem isrentehts. Rentes nehmeji tohp usazinatati notafifchanas deht, ittin jo driht pee-teiktes pee Zehfu kreifes Leeseres muischas Dsen-numuischinas rentes-lunga

P. Mathens. 2

Latweefchu teateris.

(Rihgas Latw. beedr. nammā.)

7. rahdihchana.

Swehtdeen, tai 22. Nowember 1870.

Revidents. Jofhu spehle peezds zehleens no N. Gogola. Is Kreewu wallodas pabr-zelis no S. Allunan.

Ge-eefchana malfahs jif arween.

Programmas pee kaffes dabdujamas.

Gesahlums pulstien 7. wallarā.

Zaur scheem raksteem daru sinnanmu, ka Roman Klawerow Ordinsky no mannis naw dab-bujis itt nekahdas wallas un tam nekahdas leetas nekahdas darrifchanas no mannis naw usdohstas; tadeht wiffas winna darrifchanas mannas muis-chas deht un tapat arri par wiffu zittu mannu mantu es nepeenemmu nedf atfihstu par rittigahm un prenemmahm.

Dofraht Felix Antonow Jatow.

J. Birgermeistera

Wahz tehrandas, missina- un muischa-rihtu bohde, pee rahtuscha us fuhra atkal par jaunu warr dabhuht dubbult-un ween-stohbru pistoles no 1 1/2 rub. un dahrgatas un revolwerus no 10 rub. par gabballu; andelmanui dabdu lehtat. Wehl tē dabdujamas Salfchu wi-joles, armonikas, trompetes, flarnetes un wiffus jittus muischu-rihtus.

Kalku pihpjus

preefch andelmannem pahrdohd
A. Drescher,
Belgawas Uhr-Rihgā, leelajā eelā.

Labbu

ahbolina- un timoti-fehklas

pehrf un pahrdohd L. Goerte un beedr., Sinder-eelā Nr. 12 appafschā, blakkam Menzendorfam.

Stolbenes bruhfis daru sinnanmu ka no 1ma Dezember tur buhschicht dabdujams bairifch-allus, puddetu- un kweefchu allus un kwassa.

A. Th. Thiefs,
wezzaka

Englischu magafihne, Rihgā,

atkal warr dabhuht melchiora un jaunfubraba ebdamas-, fehj- un preefchymellamas-larotes, kappejas-fudmallas, ugguns-stangas un kappejas-brennerus.

Plintes Tehws.

(Statt. № 41.)

Tahdam wihram, kà man, kam wiffà plattà pafaulè ne weena wairs nam, ko warretu mihleht, ka til plinte, un firgs un ko ne weens pee kappà ne-apraud, kà, warr buht, firgs ween nosweedsahs pee lihka stahwedams — tahdam wihram zeetaka firgs, kà jitteem, kam feewa, behrni, draugi un raddi mahjās. Es nogreesohs pee massas, redsedams, ka tee bahrsdaine wihri kà behrni raud.

Achmets wehl preefsch pufsdeenas man rahdija, ko usturram sagahdajis.

„Barram wiffu zauru mehnesi tē dsihwoht,“ tã teiza, „bes ka buhtu falla ja-atstahj, un til garrã laikã tomehr kahda lugge gaddisees, kas garram brauks, elewantu kaulus pirkt un warrehs muhs nemt lihds us Kartumas pilsehtu.“

„Mschallah!“ atbildeja weens no Turku offizeereem, kas mums pakkat nahja un muhsu runnu dsirdeja.

„Man dohmas,“ offizeeram atbildeju, „ka nelaimes nahlschanu jau eepreefsch warr just.“

Lai Achmets gan wiffu us labbu dohmaja, tomehr man bij flitti ap firdi, un kad kluffu no tahs allas, kur krahjumi paglabbati, nahzahm, tad — newirkohht ar offizeera wahrdeem nopuhsdamees fazziju: „Mschallah!“ tas irr: kad Deews gribb. Esmu gan zittad ruhpiis zilwets, to pats labbi sinnu, bet tatschu man irr stipra pakauschanahs us Deewu un wianna palihgu; man neganti reebjahs, affinis isleet, un kad sawu dsihwibu mihleju, kã katriis zilwets, kas man to warr par kaunu nemt? Bet behdas un preekus, kã arri zittas juschanas, firdi apfleht, to ne kad newarru. Tapehz arri lassitaji manni weenu reis ar mihlstu firdi, kã kahdu feewischki, ohtru reis kã affins sunni reds. Bet tomehr no mannim newarr fazziht, ka man tadeht grohsigs prahts, kas reisi schã un reisi tã gribb buht; es esmu dabbigs jeb weenteesigs zilwets, kas dsihwe, kad kahdu reis tahdas leetas gaddahs, paleeku zeets kã tebrauds, jeb mihlsts kã wasts; zittad man prahts un dohmas negrohsahs. Bet redsu, ka Suhš par to sahkeet smihkt, kad es wezs gchgers, par prahtu un dohmahm dsikã gudribã runnu turru; klausetees kã bij tablak.

Jau wakkars mettahs; mehš nahzahm un issteepamees tai allã, kur dsihwojahm. Waktneeku weetã gabja divi offizeeri. Norunnajahm, ka tikko eenaidneeki rahdahs, tuhlin waktneekam jaschauj; ta bij sihme, ka wisseem ja=eet, eenaidneekem pretti turretees.

Mubrucks, mannim blakkam issteepes, gulleja un smehkeja sawu milsu pihpi, kas Achmetam peederreja un pehz Gul-nehgeru mohdes bij taifita. Winsch tabakas weetã kahdas lappas pihpè bahsis; tahs

neschehligi smirdeja. Achmets un wianna sehnaiss draugs Wango wahrija ahrspufs allai ehdeenu.

Pehz ehdeena dschrahm puhpolu kohka wihnu no zilweta galwas faula, jo zitta dserrama traufa mums nebij; pehzak Mubrucks man peerunnajohht sweeda tahs smirdoschas lappas noht un nehma mannu tabaku; tahdã wihse bij allã gluschi labba dsihwe. Plahpajahm no wiffa ta, kas mums schinni karrã eimoht notizzis un pee tam aismirsahm, jif grubti mums daschu reis gabjis. Wiffu wairak Mubruka draugs no Kartum pilsehtas, wahrdã Achmets, newarreja deesgan stahstihht, bij brihnum lustigs us wallobahm.

„Ko dohmajeet,“ tã winsch us mannis pagreeses fazzija, „ko dohmajeet, leitnanta fungs, sehdu kahdã jaukã deenã sawã telti: kas mann apmekle? Mubrucks, tas tschaklais puika. Zums jasinn, offizeer fungs, ka Mubruku jau fenn laiteem pasihstu; winsch bij jaunotnē traks puika, ko ne weens newarreja winneht un nohfreet.“

„Winsch manni apmekleja un bes kahdahm aplinku runnahm isteiza, ka tam wajaga; tã man patihl. „Mihkais unteroffizeera draugs,“ tã winsch fazzija, „es sinnu, ka effi prahstigs wihrs, kas mannam baltam tehnam, tam Abu Midfa, labpraht ko labbu nowehl; ko dohma? wezzais, no gubernatora peerunnahts, gribb karrã eet prett Gul-nehgereem; to man gubernatora fullainis patschubksteja. To Abu Midfa pahrrunnahht, lai nemm sawu gubernatoram dohtu wahrdu atpakkat, buhtu til pat dauds bijis, ka uhdenam teikt, lai prett kalnu tekt; bes tam man wehl grubti nahzahs, to brihwibu isdab-buht, ka winnam warru lihdsi eet.“

Achmets, tas leelais schahweis, stahstija ar weenu wehl us preefschu, un warreja redseht, ka winnam bij preeks to darroht; isteiza gallu no galla, kã Mubrucks to peerunnajs, lai nahkohht palihgã, to Abu Midfa, t. i. manni, no nehgeru rohtahm isglahht un tamdeht ar Nemati-nehgereem til tã par johku sahwehretees.

„Tas wella-zeppeets smehjahs pilnã kalla, kad es par to nobihjohs,“ tã Achmets eesauzahs, „un tomehr winnam beidsohht isdewahs, manni us sawu pufsi dabbuht. Mubrukam ne mas newarr pretti atturretees un to aistrunnahht, winsch til gudris kã kahds grahmatneeks no Bagdades pilsehtas, skahde, ka naw Turks.“

„Un tapehz Suhš arri to no nahwes isglahbahht?“ tã winnam prassiju, to us muddinadams, lai wehl tablak stahsta.

„Ah!“ unteroffizeers eesauzahs, „labbi ka no tam usminneet; patekschu Zums wehl ko, un lai tad Wango pats tablak stahsta, kã schurpu tizzis.“

„Weenu reis atstrei Mubrucks kã traks pee mannis un fakka: „Bezzi, wai newarri man palihdseht,

weenu zilweku no nahwes isglaht, winsch mums warr pehjak daschâ weetâ palihdseht?"

"Us tam pehdahm!" atbildeju winnam plinti nendams, "fakti, kur warru lihdscht!"

"Karr plinti wadsê," Mubruks atteiza un stahstija man no Mango, ka winsch effoht labs zilweks, bet zaur zitteem eefahrdinachts gribbejis no regimentes aisbeht; ne-effoht isdeweeks, un gubernators tadeht lizzis winnu zitteem par baidekli noschaut.

"Kauj Lewi pikkis," es tam dusmigi atteizu; "ko es warru palihdseht? Kad winsch pelnijis, lai winnu noschauj!"

"Kusch! unteroffizeeri," tà Mubruks usfauza, "newaijaga tuhlin ar pirmeem wahrdeem atraidiht; Lew schinni leetâ pulku weeglaks darbs, tà Tu warr buht dohma. Tu kommandeeresi tohs feschus wihrus, kas to nabbadfinu noschaut un tadeht warri lehti apgahdaht kahdus saldatus no Rematunehgereem, kas us dumpi taifahs; tee labpracht fwinna lohdes no plintehm ahra wilks un ar pulveri ween schaus."

"Bet kad nu darters gribb to lihki fawos naggos dabbuht, ko tad?"

"Par to jau gahdahts," Mubruks smehjabs, "es to noschauto preeksch sewis dabbuschu, us tam warri palaisstees."

"Wehl meh's par scho leetu kahdu brihdi schâ un tà runnajahm, kamehr beidscht man bij jadarra, ko Mubruks gribb. Tee feschu saldati, ko es ismelleju, preezajahs par, ka winneem ar lohdehm us fawa beedra naw jaschauj, zaur ko Mubruks un es no dumpeneekeem tillahm leetâ gohdâ turreti. Saldati iswilla lohdes no plintehm un schahwa ar pulveri ween us Mango; winsch palehzahs us preekschu tà tee darra, ko nepeeseetus noschauj un katis dohmaja, ka nabbadfinam wiffas lohdes wehderâ."

"Es Zums falku, tur bij ko redseht," tà wezais unteroffizeers nepeeludams weenâ balsâ stahstija, kahdus feschus galwas-kaulus pilnus wihna isdserdams. "Tur bij ko redseht, ar kahdu gudribu Mubruks tahs Rematu lapfas peekrahpa, un man daschu reis kauli ween klabbeja nodrebhoht, ka Mubrukam warretu kahdu reis flikti isdohtees; bet winsch bij ar weenu gluschi meerigs, it tà ne kas nebuhtu notizzis. Kad nehgeri fahka schaubitees, wai Mubrukam warr wai newarr ustizzeht, tad schis atkal us daschadu wihsi peelabbinajahs un palikka atkal par draugu. Winnam bij sihme jadohd, kurrâ laikâ saldateem dumpis ja-eefahlt; kahda wihse tas Mubruka draugeem par labbu nahza, to jau paschi gan sinnafeet. Winna padohms tas bij, ka us scho fallu nahzahm, kur taggad warram drohschi buht, un ja isglahtsimees, tad winnam ta pateiziba nahkabs."

"Un Ametam peenahkabs arri pateiziba!" tà

atbildebams wezzajam wehl galwas-kaulu pilnu ar wihnu pasneedsu.

"Kad Lewi juppis," wezzajs eefauzahs, "labbi ka to usminneet, es plahpaju weenâ lahga, it tà te zittu nemaš nebuhtu, kas arri warr ko pateikt. Bai dsird, Mango dehls! stahsti jel, tà Lew tas prahtâ schahwees, us scho flints fallu nahkt un te tahdu patwehbruma weetu eerikteht. Es derru, ka atkal buhs Mubruks tas gudrineeks bijis, lai gan winsch, zif es sinnu, ne tad us schahs fallas naw dsihwojis!"

"Zums gandrihs taifniba, unteroffizeera lungs," tà Amets wallodu usnendams teiza, "bet arri mannam draugam, Mango wahrda, japateizahs, ka schè tik brangi sehdam; bet winsch Arabeeschu wallodas flaidri neproht, tadeht mums lihdsi nerunna.

"Mans draugs, Mango, bij ar Remati-nehgereem Kartumas pilsehtâ un darbojahs tur preeksch fawas tautas, lai tiktu no Turku juhga wakkâ; toreis ar winnu eepasinnohs. Palikkahm drihs labbi draugi, un — Amets bij tas wihrs, kas manni peerunnaja; behgshana ne-isdewahs un tikku atpakkat us lehgeri wests, tad Amets melleja pee Mubruka palihga, sewi paschu manna weetâ nodohdamees, lai tik warretu manni glahbt. Tâ dabbujahm Mubruku pasiht, un kas tablak notikka, to jau sinneet.

"Pee mums, melnajeem zilwekem, irr tas pirmais un nepahrkaphjams likkuns, ko katis pats no sewis sinn, — pateiziba. Nepoteizigs zilweks pee mums tas wiffu flittakais. Mihlejam gan arri fawu tehwssemmi ar karstu affini, bet kur waijaga pateizigeem buht, tur tehwssemmes mihlestiba palek tablu, tablu pakkatâ. Likkabs, ka Mubruks scho leetu sinn un us tam palaisdamees wiffu aprehkinajis; winsch mannim pa wiffam ustizzejahs un es darriju, ko ween tas wehlejahs. Mubruks scho widdu gan sinnaja, bet nesinnaja, kur nohtes laikâ warretu pasflehtees. Amets te dsimmis un usaudsis, at-radda drihs padohmu; winsch sehna gaddos buhdams daudsreis us scho fallu peldejis un fazzija, ka ta effoht derriga preeksch paslehschanahs. Ba to leelo beeso meschu Zums wiffadâ wihse bij ja-eet, lai dohmata, ka gribbam tohs Turkus peekrahpt; norunnajahm no lohkeem sihmes doht, ka warr atkal no mescha ahra tilt, un us tahdu wihsi nu esseet schè. Es ar Ametu, us Rematu-nehgeru mohdi apgehrbuschees, tà nu pat redseet, nahzahm ar laiwu pa uppi us fallas, bes ka muhsu draugi no tam ko sinnatu. Paschi us fawu rohku apgahdajahm ehdamas leetas un wiffu, kas pee dsihwes waijadigs, us Zums gaididami, kamehr sehriht agri to norunnatu schahweenu dsirdejahm.

"Zuhs effect muhsu weesi, kamehr Deews kahdu luggi fuhthihs. Kad Zuhs buhseet isglahtti, tad man peenahkams darbs isdarrihts, tad ar Ametu lohpa eefim pee faweem brahkeem, kas muhsu deht lohthi behdasees.

Mango beidsa stahstih, un pazehla drufzin galwu.

"Etkur smukki!" winsch smeedamees eesauzahs, "wiffi jau aismigguschi; no tam warr manniht, zif smukki es prohtu stahstih un zif labs tas puhpoku wihns. Ar labbu nakti."

Winsch arri issteepahs us sawas gustu-weetas un krahza drihs zitteem lihds, ka alla ween rihbeja. Mannim arr meegs drihs usnahza, bet pa preefsch wehl pahrdohmaju par likkumeem un lihumeem, tohs salihdsinadams ar teem, kas gudreem Giropeescheem un ar teem, kas dumjeem melneem nehgereem.

Sa labbi atminnohs, tad toreis man nehgeru likkumi gluschi labbi patikka.

"Newarru fapraft," ta ohtra rihta Mubruks teiza, "newarru fapraft, ka Gul-nehgeri isgahjuschu nakt muhs meerâ laiduschi; warru derreht, ka abbi tee Turki, kas us wakt, ittin meerigi gullejuschi un tapehz naw ne ka redsejuschi, fur wifs uppes krafts pilns ar Gul- un Hematu-nehgereem."

Klausijohs, bet augschâ ne weena nehsirdeju staigajoh.

"Gesim apstattitohs," es fazziju, "ko waktis darra."

Mubrukam bij taifniba; abbi waktneeki gulleja deks eettinuschees ka fineni.

Mubruks behdigi galwu grohsija, tad ar ehrgta azzim wifs apfahrt stattijahs.

"Kas tas?" ta winsch peepeschi eekleedsahs, us kahdu ischetrstuhrigu kalninu rahdidams, "kas tas par kalninu?"

"Ta irr walle," es plezzus raustidams atbildeju, "ko melnee par nakti usmettuschi. — Waktneeks!" ta balfi pazeldams usfauzu, "wai Subs man newarreet teift, kad un kas to walli usbuhwejis?"

"Kim bilir!" waktneeks atruhza un greesahs schahwadamees us ohtru puffi.

"Bai Zums pikkis rauj! Subs stahweert us wakt nu atbildeet: Kas to warr sinnah?"

"No tur til dauds runnah," Turks atbildeja, "biji peekuffis un aismiggu!"

"Tur irr gan dauds ko runnah," es winuam usfauzu, "no tahs walles muhs warr fahschaut luppat luppato; kad Subs gribbejat gulleht, tad Zums peenahzahs, zittus mohdinaht, kas labbak wakti turr un nekauj eenaidneekam walles usmest, zaur ko mums wisseem warr flikti klahtees!"

Ka mums warr flikti klahtees?" ta schis dufschigs offizeers atbildeja, "ko Subs dohmajeet! wiffu labbakais stohps bultu lihds scheijeem ne-atfweedihs."

"Tas arri naw waijadfigs, bet kad muhsu aisbehguschee saldati, kas taggad ar eenaidneekem saweenouschees, ar sawahm plintehm fahs sillas puppas us fallas mest, ko tad?"

"Bai wels!" ta waktneeks eesauzahs, "us tam

ne maj nebiju dohmajis; kapehz Subs dohmajeet, ka tee nehgeru funni muhs ar warru gribb fapleht?"

"Tapehz, ka muhsu aisbehguschee saldati nehgereem palihga; to no tam warr redseht, ka winni walli usmettuschi. Nehgeri us tahdu wihsi ne maj karru newedd. Tapehz mums taggad jagahda, ka Subs wainu warram peezeest; waimannas te ne ko nelihds."

Tee waktneeki, kas augschâ gulleja, kamehr eenaidneeki walli us metta, bij offizeeri, un Mubruks tohs isfohbodams fazzija:

(Us preefschu wehl.)

Ka warr no dascheem dschwneekem sinnah, fahds laiks buhs.

(Statt. Nr. 46. Brigum.)

Treschâ kahrtâ no kuffaineem.

Pee gaisa nojehgachanas kuffaini lihds schim maj wehrâ likti, lai gan winni brangi us preefschu laiku rahda; bet pee tam zilweki, ne kuffaini, wainigi, kapehz naw labba apstattijuschees. Kuffaini pa leelakai dalkai masi, zitti gluschi masi; winnu dschwokki fleppeni; un tadeht arri kuffainu darbi paleek dauds kahrt apflehti. Tapehz arri runnasm til no teem kuffaineem, kas wairaf un katram pasibstami.

Kad daschadas wabbules wakkara wehlu straida un ruhj jeb zilwekam mattos tinnahs, tad irr gaisf tihrs un ohtra deenâ buhs faufs laiks.

Wiffi bischu-tehwi apleezina, ka, kad leetus jeb pehrfons buhs, bittes maj ween us lauku dohdahs; kad arri kahda isfkrehjusi, ahtri dohdahs atpakkaf.

Arri no tahm isflawetahm gudrahm fkdrahm warr mahzitees, gaisu nojehgt. Kad laiks buhs labs un faufs, tad winnas jau no rihta agri ohlas nefs faule, lai ahtraf isperrinajahs; wakkara atkal nefs allâ. Bet kad jau deenas widdu jeb preefsch wakkara fahf ohlas allâs nest, tad buhs drihs leetus. Scho darbu winnas ar leelu steigfchanu isdarra, ka us zittahm leetahm tai laika ne maj ne-usmanna. Kahds wihrs nostattijees, ka weena fludra, ko widdu puschu pahrgreesa, ar nahwigahm fahpehm kaudamees tatschu wehl desmit ohlas allâ eeneffa un tad mirra. No tam warr ko nopraft, kad sinnam, ka fludrai arri fahpes jazeesch, ta ka zilwekam.

Kad ohdi augstu gaisâ danzo, tad buhs labs un faufs laiks; bet kad winni to darra semmu, ehna un krubmôs, tad buhs filts lehns leetus gaidams.

Kad lohpu-muschas (tahs irr tahs ar garru affu snukki) nahf zilweku dschwoktos un fahf neschelligi durt, ka newarr atkautees, tad drihs leetus gaidams.

Kad tahdi sirneeki, kas ais pawaddeena karajahs, wifs wairaf krusta-sirnellis (winuam krusts us mugguras) ahra muddigi strahda, leelus

appalus tihklus taifa un wibduzi ais pawebdena farrajahs, tad tas sifmejahs, ka laiks irr labs, jeb rihtâ labs buhs un kahdas deenas pastahwigs paliks. Bet kad schie firneki nestrahda, apflehpahs lappâs un zittur fur, tad drihs leetus wai wehtra buhs. Gepreefsch leelai aukai firneklis treschu wai arri zetturtu dattu no tihkla faplehschoht, lai wehjsch warr zauri puhst un tihkls dauds mas paleef wessels; kad wehtra drihs beigsees, tad winsch tohs fareschgejuschohs paweddeenus apehd, fo zittureis no tihkla abrà mett. Garri paweddeeni tihklam nosihme labbu laiku. Kad schie firneki wehl leetam lihstoht nahf pee gaismas un sahlf aust, tad flapjis laiks drihs pahrees.

Kad faktu=istabas un lohga=sirneki labbâ laikâ muddigi strahda, masus beesus tihklus aufdami un kad winni tammis tihklôs paslehpjajhs, tad waffarâ buhs drihs leetus, ruddeni un seemâ aufsts laiks.

Bet kad winni ahrpuffs tihkla usturrahs, wai arri tihkla durwis gull, tad buhs gaisch un filts laiks. Urri no tam, kâ firneklis zaurumâ gull, warr laiku sinnahf. Galwa us ahrpuffi, kahjas garri issteepas, nosihme labbu pastahwigu laiku.

Kohda irr puss zella garfch astotdattu zella plats pelleks kuffainis, kam spahrnu naw, bet brihnum pulka kahju un drehgnâs weetâs — pagrabbôs — dsihwo. Kad tahda no drehgnahm weetahm isnahf un sahlf apfahrt tezzeht, tad leetus buhs.

Zetturtâ fahrtâ no fahrpeem.

Kad jau leetus lihjis un fleekes pehz tam no semmes leen un schur tur weltahs, tad wehl wairaf un ilgi lihs.

Dehles (lehles), fo ar uhdeni pilditâs glahses turra, rahda ittin brangi, kahds laiks buhs; tittai uhdens ar ween jaatjauno, lai schie tahrpi nesprahgst. Leetam taifotees dehles nahf no uhdens un pee faufas glahses peekehruschas farrajahs; winnas tâ farrajahs til ilgi, kamehr labs un pastahwigs laiks fahkajs. Skaidrâ pastahwigâ laikâ dehles fatin-nahs rullitê un gull meerigi glahses dibbenâ; tâpat arri darra wehshâ laikâ un kad ilgi fahst. Preefsch wehtrina gaisa jau dehles sahlf nemeerigi schur un tur peldet, un tâ peld til ilgi, kamehr wehtra nostahjajs. Kad pehrkons buhs, tad winnas nahf uhdens wirsû un sahlf dikti raustitees it kâ tahm buhtu leels krampis lohzehtôs.

Smecklu stahstini.

Kahdam kumedianu israhditajam bij wahrâ „Labdeen“; winsch gahja us polizeju un gribbeja sawu passî dabbuht, ka warr probjam reisohf.

„Kas Zums wahrâ?“ fkrühwers praffija.

„Labdeen.“

„Baldees. Kas Zums wahrâ?“

„Labdeen.“

„Baldees treschu reis! Man deesgan, ka weenu reis labbu deenu dohbeet. Kâ Zums fauz?“

„Lai juppis til dauds labbu deenu dohd; manni fauz par „Labdeen,“ dohbeet man passî!“

Kâ warr leelâ sohju pulkâ pasihf, kurra mah-tite? Tahs mahrites, kas pa preefschu un wairaf brehz.

Kapehz raksta grahmatas? Tapehz, ka galwâ ruhmes truhfst.

Kahds, kas zaur sifhwo labbi fahillis, apkehrahs uhdens pumpam apfahrt un fazzija: „Brahf, dohd weenu glahsi uhdens!“

Kas irr pateesiba? Winna irr swezze preefsch ta, kas pateesigi dohma, winna irr fahrts preefsch ta, kas pateesigi runna.

„Wihnam diwas wainas“, tâ teiza kahds wihrs; „kad uhdeni peeieju, tad wihns paleef slihts, bet kad tâ nedarru, tad winsch manni paschu flittu pataifa.“

Deschla, fahki man, no kam zehkajs witni uhdeni? No leelahm siwim.

„Wai manna fleite labbi stahw?“ tâ jauna dahma speegeta preefschâ stahwedama praffija. „Winna stahw, kad Suhhs stahweet, sehhd kad Suhhs sehhdet, gluschî tâpat, kâ tas bohdes-sellis zetumâ sehhd, kas to drehbi preefsch fleites sagga.“

Wats fewis neredf.

Weens baggats, bet gauschi fihfsts wihrs, bij weenu swehtdeenu no nejaufschu eegahjis basniza; un taifni to swehtdeen bij Spreddiki mahzitajam dauds runnaschanas par „schehl-sirdibu un mihlestibas-dahwanahm.“ Kad nu baggatais no basnizas mahjâ pahrnahze, teize winsch us sawu faimneezi: „Mahzitais schodeen til gauschi dauds runnaja par schehlsirdibu un mihlestibas dahwanahm, ka tas gan laikam ilkatram buhs pee firds fehrees; man gauschi gribbetohs eet schodeen ubbagohf. —

Saimneeks, pa saweem laukeem eedams, jaw no tahleenes eeraudsija sagli sawâ rahzinu laukâ, un steidsahs jo schigli, sagli nokert. „Wai tu dsirdi puika, tu schelmi, fo tu tê darri?“ brehze faimneeks. „Pateizohs par to wahrdu,“ atbildeja puika, „bet arê, esmu atraddis starp taweem baltajeem, sawa tehwa farkanohs rahzinus.“

Utbilledams redaktehrs A. Leitan.

No Zensures atwehlehts.

Mihgâ, 20. Nowemter. 1870.